

PUBLI VERGILI MARONIS ECLOGA I

MELIBOEVS TITYRVS

M. Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi
siluestrem tenui Musam meditaris auena;
nos patriae finis et dulcia linquimus arua.
nos patriam fugimus; tu, Tityre, lentus in umbra.
formosam resonare doces Amaryllida siluas. 5

I. O Meliboee, deus nobis haec otia fecit.
namque erit ille mihi semper deus, illius aram
saepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus.
ille meas errare boues, ut cernis, et ipsum
ludere quae uellem calamo permisit agresti. 10

M. Non equidem inuideo, miror magis: undique totis
usque adeo turbatur agris. en ipse capellas
protinus aeger ago; hanc etiam uix, Tityre, duco.
hic inter densas corylos modo namque gemellos,
spem gregis, a! silice in nuda conixa reliquit. 15

saepe malum hoc nobis, si mens non laeua fuisset,
de caelo tactas memini praedicere quercus.
sed tamen iste deus qui sit, da, Tityre, nobis.

I. Urbem quam dicunt Romam, Meliboee, putauit
stultus ego huic nostrae similem, quo saepe solemus 20
pastores ouium teneros depellere fetus.
sic canibus catulos similis, sic matribus haedos
noram, sic paruus componere magna solebam.
uerum haec tantum alias inter caput extulit urbes
quantum lenta solent inter uiburna cupressi. 25

M. Et quae tanta fuit Romam tibi causa uidendi?

I. Libertas, quae sera tamen respexit inertem,
candidior postquam tondenti barba cadebat,
respexit tamen et longo post tempore uenit,
postquam nos Amaryllis habet, Galatea reliquit. 30

namque (fatebor enim) dum me Galatea tenebat,
nec spes libertatis erat nec cura peculi.
quamuis multa meis exiret uictima saeptis,

pinguis et ingratae premeretur caseus urbi,
 non umquam grauis aere domum mihi dextra redibat 35

M. Mirabar quid maesta deos, Amarylli, uocares,
 cui pendere sua patereris in arbore poma;
 Tityrus hinc aberat. ipsae te, Tityre, pinus,
 ipsi te fontes, ipsa haec arbusta uocabant.

I. Quid facerem? neque seruitio me exire licebat 40
 nec tam praesentis alibi cognoscere diuos.
 hic illum uidi iuuenem, Meliboee, quotannis
 bis senos cui nostra dies altaria fumant.
 hic mihi responsum primus dedit ille petenti:
 'pascite ut ante boues, pueri; summittite tauros.' 45

M. Fortunate senex, ergo tua rura manebunt
 et tibi magna satis, quamuis lapis omnia nudus
 limosoque palus obducat pascua iunco:
 non insueta grauis temptabunt pabula fetas,
 nec mala uicini pecoris contagia laedent. 50
 fortunate senex, hic inter flumina nota
 et fontis sacros frigus captabis opacum;
 hinc tibi, quae semper, uicino ab limite saepes
 Hyblaeis apibus florem depasta salicti
 saepe leui somnum suadebit inire susurro; 55
 hinc alta sub rupe canet frondator ad auras,
 nec tamen interea raucae, tua cura, palumbes
 nec gemere aerea cessabit turtur ab ulmo.

I. Ante leues ergo pascentur in aethere cerui
 et freta destituent nudos in litore piscis, 60
 ante pererratis amborum finibus exsul
 aut Ararim Parthus bibet aut Germania Tigrim,
 quam nostro illius labatur pectore uultus.

M. At nos hinc alii sitientis ibimus Afros,
 pars Scythiam et rapidum cretae ueniemus Oaxen 65
 et penitus toto diuisos orbe Britannos.
 en umquam patrios longo post tempore finis
 pauperis et tuguri congestum caespite culmen,
 post aliquot, mea regna, uidens mirabor aristas?
 impius haec tam culta noualia miles habebit, 70
 barbarus has segetes. en quo discordia ciuis
 produxit miseros: his nos consequimur agros!,
 insere nunc, Meliboee, piros, pone ordine uitis.
 ite meae, felix quondam pecus, ite capellae.
 non ego uos posthac uiridi proiectus in antro 75
 dumosa pendere procul de rupe uidebo;

carmina nulla canam; non me pascente, capellae,
florentem cytisum et salices carpetis amaras.

Ī. Hic tamen hanc mecum poteris requiescere noctem
fronde super uiridi: sunt nobis mitia poma,
castaneae molles et pressi copia lactis,
et iam summa procul uillarum culmina fumant
maioresque cadunt altis de montibus umbrae.

80

PUBLI VERGILI MARONIS ECLOGA II

Formosum pastor Corydon ardebat Alexim,
delicias domini, nec quid speraret habebat;
tantum inter densas, umbrosa cacumina, fagos
adsidue veniebat. Ibi haec incondita solus
montibus et silvis studio iactabat inani: 5
O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas?
Nil nostri miserere? Mori me denique coges.
nunc etiam pecudes umbras et frigora captant;
nunc viridis etiam occultant spineta lacertos,
Thestylis et rapido fessis messoribus aestu 10
alia serpyllumque herbas contundit olentis.
at mecum raucis, tua dum vestigia lustrō,
sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.
Nonne fuit satius tristis Amaryllidis iras
atque superba pati fastidia, nonne Menalcan, 15
quamvis ille niger, quamvis tu candidus esses ?
o formose puer, nimium ne crede colori!
alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.
Despectus tibi sum, nec qui sim quaeris, Alexi,
quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans. 20
mille meae Siculis errant in montibus agnae;
lac mihi non aestate novum, non frigore defit;
canto quae solitus, si quando armenta vocabat,
Amphion Dircaeus in Actaeo Aracimtho.
Nec sum adeo informis: nuper me in litore vidi, 25
cum placidum ventis staret mare; non ego Daphnim
iudice te metuam, si numquam fallit imago.
O tantum libeat mecum tibi sordida rura
atque humilis habitare casas, et figere cervos,
haedorumque gregem viridi compellere hibisco! 30
Mecum una in silvis imitabere Pana canendo.
Pan primus calamos cera coniungere pluris
instituit; Pan curat ovis oviumque magistros.
Nec te paeniteat calamo trivisse labellum:
haec eadem ut sciret, quid non faciebat Amyntas? 35
est mihi disparibus septem compacta cicutis

fistula, Damoetas dono mihi quam dedit olim,
et dixit moriens: 'Te nunc habet ista secundum.'
dixit Damoetas, invidit stultus Amyntas.
Praeterea duo, nec tuta mihi valle reperti, 40
capreoli, sparsis etiam nunc pellibus albo,
bina die siccant ovis ubera; quos tibi servo:
iam pridem a me illos abducere Thestylis orat;
et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra.
Huc ades, O formose puer: tibi lilia plenis 45
ecce ferunt Nymphae calathis; tibi candida Nais,
pallentis violas et summa papavera carpens,
narcissum et florem iungit bene olentis anethi;
tum casia atque aliis intexens suavibus herbis,
mollia luteola pingit vaccinia calta. 50
Ipse ego cana legam tenera lanugine mala,
castaneasque nuces, mea quas Amaryllis amabat;
addam cerea pruna: honos erit huic quoque pomo;
et vos, O lauri, carpam, et te, proxima myrte,
sic positae quoniam suavis miscetis odores. 55
Rusticus es, Corydon: nec munera curat Alexis,
nec, si muneribus certes, concedat Iollas.
Heu, heu, quid volui misero mihi! Floribus austrum
perditus et liquidis in misi fontibus apros.
Quem fugis, ah, demens? Habitarunt di quoque silvas, 60
Dardaniusque Paris. Pallas, quas condidit arces,
ipsa colat; nobis placeant ante omnia silvae.
Torva leaena lupum sequitur; lupus ipse capellam;
florentem cytisum sequitur lasciva capella;
te Corydon, o Alexi: trahit sua quemque voluptas. 65
Aspice, aratra iugo referunt suspensa iuveni,
et sol crescentis decedens duplicat umbras:
me tamen urit amor; quis enim modus adsit amori?
Ah, Corydon, Corydon, quae te dementia cepit!
Semiptutata tibi frondosa vitis in ulmo est; 70
quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget usus,
viminibus mollique paras detexere iunco?
Invenies alium, si te hic fastidit, Alexim.